

GÜNEY

AYLIK EDEBİYAT VE SANAT GAZETESİ
Sayı : 4 1 Ekim 1967 1 Lira

SAYGI

O kadar gerilere gitmeksiz, düden bugüne, sosyal davranışlarımızın kelimelerle belirtilen birçok değişlerini şimdiden unutmaya çabalyoruz. Bunlardan çoğunu sözlüklerden arayıp bulmamız gerekiyor. Oysa ki, daha dün, bunların sınırlarından taşmak söz konusu olamazdı. Düşünülemezdi de...

Şimdi sözü «SAYGI» ya getireceğiz. SAYGI, geleneklerimizin başında gelirdi. Şüphe götürmeyecek bir gerçek var ortada, bu geleneğin aile çevresi içinde doğup gelişmesi gerçeği. Ailedeki doğal nitelikteki gelenekse' kurallar, dünyanın hemen tüm toplumlarında olduğu gibi, çözülmeye meyilli. Bir sarsıntı var ortalıkta, gözle görülürcesine. Zincirler kopuyor gibi...

Bugün, geleneğe bağlı kalmaya «muhafazakârlık» diyoruz ama, muhafazakârlık da «gericilik» olarak yorumlanıyor. Yakın geçmişte babalarımızla çocuklarımızın arasında bir «anneler köprüsü» kuruluydu. O köprüden geçilmedikçe yuvanın dengesi sağlanamıyordu. Babanın dediği dedikti. Bir çeşit «baba yasa» diyebiliriz buna. Geleneksel yasalarımız tarihimiz boyunca bizi ayakta tutmuş, inkâr edilemeyecek bir gerçek bu. Ama öbür yandan dünya dönüyor, geride kalan yılların önünde de yeni nizamlar doğuyor. Babayla oğullar, kızlar, ya da yuvanın diğer kişileri arasındaki uçurumlar yavaşlıyor. Baba ile çocuklar karşılıklı konuşabiliyorlar şimdi. Herhangi bir konuda tartışabiliyorlar ve fikirlerini de kabul ettirebiliyorlar, annelerin aracılığı olmadan... Bir bakıma bu, çağa uymak zorunluluğundan doğuyor. Normal koşullar içindeki çağa uymak zorunluluğuna hiçkimsenin bir diyeceği olamaz. Ama şu var ki, normalin hududundan çıkılınca taşkınlık başlıyor, SAYGI da sözlüklerin sayfaları arasına sığınmak zorunda kalıyor. Bu dengesizlikte baba «morum» oluyor, anne de «kocakarı».

Aile büyükleri ile oğullar ve kızlar arasındaki çatışmaların doğan gerçeklerin, gençlerimizce normal ve olağan sayılması ilginç olduğu kadar düşündürücü değil midir? Geleneksel kuralların sarsıntısı aile içinde olduğu kadar toplum içinde de birinci derecede sosyal problem niteliğini taşıyor. Asî Gençlik sorunu bugün bütün uluslarda psikologları ve sosyologları uğraştırıyor. Ne var ki, bu uğraşı müsbet bir sonuca bağlanabilecek mi? Hiç sanmıyoruz. Bugünkü dirliğimizi aramyalım da...

Diğer ulusların sosyal problemlerini çözmek bize düşmez. Biz kendimizi düşünelim şimdi. Daha çok çalışmak ve başarıya daha kısa yoldan ulaşmak zorundayız. Uluşça kalkınmamızda, geleneklerimize sırt çevirmeden yüzölümümüzün normal uygarlık koşullarını benimsememiz gerekiyor.

GÜNEY

OPERA

Demir ÖZGEN

Güzel Sanatlar arasında özel bir yeri olan opera, sahne sanatının bir kolu olduğu kadar bir çok sanatların işbirliği ile oluşan bir yaratmadır. Burada; temsil, müzik, resim, mimarlık ve bale gibi çeşitli sanatların, bir amaç uğruna birleştikleri görülür. Onun içindir ki çok yönlü bir sanat türü olan opera, kendi sanatçısından ileri bir başarı beklemekte haklıdır.

Müzik sanatında insan ruhuna doğrudan doğruya etki eden etken, herseyden önce MELODİ olduğuna göre, opera yaratmaları, melodiyi daha çok aletlerin en tabii olan «İnsan sesi» için işleyen bir sanat türüdür. Opera temsile dayanan en yüksek sesli büyük bir müzik eseri olarak da nitelenebilir. Konu, ses ve tiyatro sanatçıları tarafından söylenip oynanırken, müzik de konuyu dile getirir. Yüze yakın sanatçının söylediği büyük koro, zengin bir dekor, operanın muhteşem müziğini tamamlar.

OPERA'nın DOĞUŞU

Opera Rönesans'tan sonra İtalya'da görülmüş bir tiyatro türüdür. İlk örneklerinin POLİTAN'ın ORFEO'sundan ya da PASTORAL denilen tiyatro türünden çıktığı sanılır. Çünkü bu tür tiyatrolarda, koro ile söylenen şarkılarda müziğin de önemli bir yeri vardır. Ancak tiyatro tarihçileri, genellikle operanın başı başına bir tiyatro türü olarak ortaya atıldığını savunurlar.

Floransa'da, adına CAMERATA denilen müzik bilgileri topluluğu, eski yunan sahne oyunlarını yeniden diriltmek amacıyla 1595 yılında, konusunu Yunan mitolojisinden aldıkları DEFNE adlı oyunu baştan başa şüir halinde oynadılar. 1637 yılında Venedik'de ilk büyük opera yapılmca, oynanan eserler çok beğenildi ve süratle başka yerlere de yayıldı. 18. yüzyıl başında Venedikte 11 opera daha yapılmış, 400'e yakın eser yazılıp oynanmıştı.

Sunu da işaret etmek gerekir ki opera, özel yapı ve tesisler isteyen bir sanat dalı olduğundan yapı türlerindeki gelişmelerle beraber gelişmiş ve bugünkü durumuna ulaşmıştır.

OPERA'da YENİLİK

Opera sanatı 18. yüzyıl başlarında bir yeniliğe kavuşmuştur. Bu yenilik bundan önceki kuralların aksine, operada «Müzik» ve «Metin» gibi iki ana unsura eşit ölçüde yer veriyordu. Bu önemli değişimi, sanat dünyasını günün birinde İtalya etkisinden kurtarmış olan büyük CH. W. GLUCK gerçekleştirdi. Gluck yaratmalarında uzun zaman İtalyan ve Fransız özelliklerinden başka, 18. yüzyılın büyük opera bestecisi HANDEL'den gelen, orta avrupalıya özgü bir yaratma ruhu içinde opera sanatına çoktandır beklenen akıcılığı ve güzelliği katmış oldu.

Sonu Beşincide

BU SABAH

Uyan artık güzelim, sabah oldu!

Gün vurdu yorganımızın çiçeklerine

Aynaların yüzü güldü.

Gerindi çocukların gözlerinde rüyalar.

Doldu perdelerle rüzgâr ılık ılık,

Nerden geldi bilmem, nerden geldi,

Dudaklarına bul bal rengi aydınlık!..

Uyan artık güzelim, sabah oldu!

Tadı kaçtı artık uykunun.

İlk vapur iskeleye yanaştı,

Ağaçları kucakladı bahar;

Denizde gün ışığı pul pul

Bir papatya tarlası gibi rahat bu sabah

İstanbul!..

Şükrü Enis REGÜ

HARP HATIRALARIM

Sahap Azmi ÖÇALIR

**İhtilâlin Akıbeti ve
Suya Düşen İngiliz Taarruzu**

Devlet aleyhine hazırlanan isyanın derhal ilan edilerek ihtilâlin fiilen başlaması hususunda İngilizler tarafından Mekke Emiri Şerif Hüseyin nezdinde mütemadi taziyeler yapılmaktaydı. Oğlu Emir Faysal, Şam'da Dördüncü Ordu Karargâhında, güya müşavir-i hâs ve fakat hakikatte, bu hâdiselerin böyle neticeler vereceğini evvelden tahmin etmiş olan Cemal Paşa merhumun pençesinde bir rehine idi.

Zaman zaman ve yalvarırcasına Mekke'ye, hasret kaldığı aile ve çocuklarını ziyarete gitmek müsaadesini isteyen Emir Faysal'a, Cemal Paşa bir takım bahaneler icadederek izin vermiyordu. Zira Paşa, ihtilâli hazırlayanların tam listesine, yapacakları hareketlerin mahiyetine mütedair malûmat ve vesâik toplamakla meşguldü.

İhtilâlcilerin yapacağı işler ve kimlerden tereküp ettiği tamamıyla tesbit edildikten sonra Cemal Paşa, Emir Faysal'ın temadi etmekle olan izin taleplerine muvafakat ederek müsaadesini bildiriyor ve ayrılrken: «Ya Emir, bizim ateş hattımızı geçer geçmez babanız Mekke Emiri Şerif Hüseyin'in, ekmeğini yediği Devletine isyan bayrağını açacağını yakinen biliyorum» demekten çekinmemiştir.

Çünkü, Osmanlı İmparatorluğunun altınları Cemal Paşa merhumun kuvvetli zekâ ve buluşlarıyla kendi casus teşkilâtının elde ettiği ihtilâlcilerin hareket tarzına müteallik işlerin yürütülmesine akıyordu. Bu altınlar sayesinde merkezi Kahire'de bulunan «Müttehit Arap İhtilâl Komitesi»nden ve hem de bu komite azalarından günün gününe yapacakları hareketler hakkında verilen kararlardan malumat almağa muvaffak olduğu gibi, kendi nezdinde müşavir-i hâs Emir Faysal'a Mekke'den babası Şerif Hüseyin tarafından hususi kurye ile Şam'a getirilen mektuplar açılıyor, okunuyor ve tekrar kapatılarak yine aynı kurye tarafından sahibi Emir'e tevdi ediliyordu.

Hakikaten Emir Faysal Şam'dan ayrılrp hududu, yani ateş hattını geçtiğinin ferdası günü, babası Şerif Hüseyin, başta kendisi olmak üzere, sülâlesinin velinimetini Hükümetine isyan ve keyfiyeti ilân ediyor.

Cemal Paşa merhum, Mutasavver ihtilâlin ve buna dahil eşhasın isim ve hüviyetlerini tesbite muvaffak oldu. Sonra aldırıldığı tertibatla Suriye şehirlerindeki İstambul'daki elebaşları Arap mebuslar ve âyan azaları derhal tevkif edildiler. Şam Ordu Mıntakasında teşkil edilen «Âliye Divanı Harbi» ne sevk edildiler. Mahkemeleri de süratle sonuçlandı. Böylece, hayalhanelerinde «Büyük Arap İmparatorluğu» yaşatarak, kendile-

rini ve milletlerini gayelerine erdirtireceklerini zanneden ihtilâl kahramanları, cezalarını Suriye'nin belli başlı şehirlerindeki siyaset sehpalılarında asılmak suretile ödediler.

İşte, bir sinema şeridi gibi hulâsası yazılan siyasi hâdiselerin böylece neticeleneceğini haber alan veya tahmin eden İngilizler, akıllarınca bir yıldırım hareketi yaparak kazanacakları çabuk muvaffakiyetle Türk Ordusunu münhezim etmek hülyasıyla cephe boyunca ve her ne pahasına olursa olsun, umumi taarruza geçmeyi tasarladıkları, her bakımdan müteyakkız Ordumuzca anlaşılmış bulunuyordu.

İhtilâlcilerin sehpalarda sallandığı tarihe rastladığını sonradan öğrendiğimiz günün sabahıydı. Müthiş bir fırtına başlamıştı. Gök yüzü kum bulutlarıyla kızıl bir renk alırken İngilizler ordularıyla umumi bir taarruza kalktılar. Akşama kadar devam eden kanlı savaşta bizlerden de bir hayli kayımlar, Vatan yoluna mübarek kanlarını yakıcı çöl kumlarının zerrelere arasına akıtmak suretile şehit oldular.

Fakat Türk Ordu Birlikleri, o hamaset timsali kahramanların şahlanmasılı düşmanı ricate mecbur edince, süratle ilerlemeğe başladı. Zavallı «Hindu»lar perişan bir halde kaçıyor, sığınacak bir taş parçası aramağa çalışıyorlardı. Uçsuz bucaksız bu çöllerde gözlerin, dürbünlerin görebildiği yerlere kadar kum deryasından başka sığınacak ne vardı ki...

İlerledik ve emredilen noktalara kadar gittik. Çöl fırtınası sabahkinden daha şiddetle devam ediyordu. Yeni hattımızda siperlerimizi açıyor, kasaba ve köylerdeki evlerden, mağaza ve ahırlardan söktürülerek getirilmiş tabak tabak düz ve oluklu çinkoları, yıkılmaması maksadile yeni açılan siperlere destek yapıyorduk.

Gecemizi umum cephe boyunca bu faaliyetlerimizle geçirdikten sonra, ferdası sabah siperlerimizi, ateş hattını teslim alma sırasını bekleyen kardeşlerimize devrederek ateş hattı gerisine, istirahat çekildik.

İki Ordu Arasında Peйда Olan Kum Dağı

Kum fırtınası 48 saatte beri bütün şiddetle devam ediyordu. İstirahate çekildiğimiz ateş hattı gerisinde, kum bulutlarından göz zü görmüyordu. Şafak sökerken fırtına hafiflemeğe başlamış, gün doğarken tamamen durmuş, etrafı bir sessizlik kaplamıştı. Fakat, yakında işaret ettiğim gibi, 48 saatlik kum fırtınası Türk ve İngiliz ateş hatları arasında ve bizim mıntakamızda takriben iki kilometre uzunluğunda, 20 - 30 metre genişliğinde, ve 15 metre kadar yükseklikte bir kum dağı peйда olmuştuk.

İstirahate çekildiğimiz ikinci gü-

aşıkmuş gibi
läflar ettim
aşık olmadan

**farkında olmadığının farkındayım
yaşıyorum sanıyorsun
ama
farkındamısın öldüğümün**

Ahmet ALPERGİN

nü sahra telefonundan, derhal Tümen Karargâhına gelmekliğim emredildi. Dört kilometrelik mesafeyi yarım saatte ve yürüyerek, kumandanımın huzuruna çıktım. Aldığım emirde: «Sizin iyi bir binici, cesur ve genç bir asker olduğunuzu yakinen biliyorum. Kum fırtınalarının başladığı sıralarda, keşif kolu olarak çıkardığımız on neferlik piyade müfrezemizden üç günden beri bir haber yok. Maiyetinize verilecek yirmi neferlik bir süvari kuvvetle, Şeria nehri vadisini takiben nehrin her iki tarafındaki cephe yakınlarında bulunan köyleri tarayacaksınız» buyurdular.

Verilen emir çok mühimdi. Ordumuz hesabına vazifelendirilmiş on neferlik kahraman kardeşlerimizi aramak ve bulmak hakikaten elzem ve zaruri idi. Emri alır almaz derhal harekete geçtim. Yorgunluğundan eser kalmaması, kendimde hakiki bir zindelik hissetmişim.

Atlarımızı sürdük. Karargâhtan 50 kilometre kadar uzaklaştığımızda, Şeria nehri kenarlarında ve nehirde 8 - 10 kilometre içerlerde, kuyu başlarında köyler kurulmuş olduğunu gördük.

Köy, ama hangi köy, bu köyleri, Anadolu ve Trakya topraklarında hepimizin gördüğü, içlerinde büyüdüğümüz kârgir, taş veya kerpiçten yapılmış meskenlerle köyler sanmayınız. Çöllerdeki bu köyler tamamen sazlardan yapılmıştır. İrili ufaklı ve hemen hepsi de yekdiğerlerine benzeyen bu HUG'lar da yaşayan bedevi Araplar ne işler yaparlardı, ne ile geçinirler, bunu bilemezsiniz. Sazlardan yapılmış her huğ'un önünde bir veya birkaç keçici ile, yarımda danası bulunan ve hepsi birbirinden cılız bir veya birkaç inek...

Gözcü olarak etrafa birkaç süvari sevk ettikten sonra ilk tesadüf ettiğimiz köye girdik. Buralarda köy muhtarı yerine aşiret reisi veya şeyhi var. Meramımı anlatabilecek kadar konuşabildiğim Araçça ile, günlerden beri haber alamadığımız on kişilik müfrezemizi soruyoruz. Onların en büyük sermayeleri yemin. Yeminlerini, gerçek veya yalan, her konuşmalarında tekrarladıklarını yakından bildiğim bu adamlar, «Cenabı Hakkin, Hazreti Peygamberin» üzerine yeminler ederek «görmedik, burada yoktur» cevabını veriyorlardı. Arama başlıyor. Yok yok, aradıklarımız yoktu. Yürüyüşe devam ediyorduk. Bir köy, bir köy daha, aynı dekor

içinde konuşmalar ve aynı cevaplar. Netice, yine yok, yok...

İlerliyoruz. Yanımda Çavuş, birşeyler sezmiş veya görmüş gibi derhal atından iniyor. Yarı kum, yarı çamur toprak yoldaki ayak izlerini gösteriyor. Hep birlikte tetkik ediyoruz. Netice: piyadelerimizden bir kısmının ayaklarına, kösele yokluğundan giydirilen tabanları tahtadan mamul ayak izleri... İçimizde ümit dolu bir sevinçle, kâh devam eden, kâh kaybolan ayak izlerini takip ederek 50-60 kadar huğdan teşkil edilmiş büyücek bir köyün kenarına geliyoruz.

Tam bu sırada arkamızdan yirmi erlik bir süvari müfrezesinin, bizi takviye maksadile gönderildiğini ve Tümen Kumandanının gizli bir emrinin de getirildiğini sevinçle görüyoruz.

Lüzumlu tertibatı aldıktan sonra köye giriyoruz. Köy sakinleri arasında, korkudan mütevellit bir kaynaşma vardı. Bir hissi kablelvuku, «aradıklarınız burada» diyorlar gibi oluyordu. Soruyorum, «yok» cevabı mutadları gibi tekrarlanıyordu. Bu suretle, her nefeste sarfetmeyi itiyat edindikleri yeminlerle «yok» tekerlemeleri devam ediyordu. Bu yalanlardan asabım bozuluyordu. Köyün her tarafını birer birer arayacağımı ve yalanları meydana çıkar da askerlerimi bulursam göy halkım önüne katarak götüreceğimi, köyü de tamamen yakacağımı ihtar ettim. Bu defa cevap yerine süktü...

Süvarilerimiz atları üzerinde birer heybet nümunesile dindik duruyorlardı. Anamur'lu Hüseyin Onbaşlıya, «varkuvvetine trampetini çalmağa devam edeceksin», Kozan'ın Hamam köyünden Mehmet Çavuşa da «bütün nefesini sarf ederek borazanını üfle» emrini verdim. Köyün her tarafını, ellerindeki pırl pırl filintalarile süvarilerimiz sarmıştı. Köyün bir yanı Şeria nehrine yaslanmıştı. Bu çöl deryasında akisler yapan boru ve trampet gürültülerine bir an fasıla verildiğinde, çok derinden sesler gelmeğe başladı: İmdat, imdat buradayız, kurtarın bizi...

Dünya kurulduğundan beri Türkçe tek kelimenin işitilmediği bu çöllerde «imdat» sesini işitince kendimizi başka alemde hissettik. Sevinç gözyaşı damlacıklarım, istemediğim halde bu ihanet diyarına dökülüyordu...

Gelecek sayıda : «Bedevilerin Ellerinden Kurtarılan Neferlerimiz»

Çağımızın Siyasî ideolojilerinde Propaganda ve MİLLÎ EDEBİYAT

Semsettin SAYU

Edebiyat konuları ile yirmi sene-
dir ilgilenirim. Millî edebiyat de-
yiminin samimi olarak kullandığı-
nı hatırlamıyorum. Hep insani-
yetçi sanattan, evrensel edebiyat-
tan, dünya barışından îaf edilir,
millî edebiyata gerici damgası vur-
rulur, hele milliyetçilikten vebadan
konuşuluyormuş gibi kaçıdır. Kim
istemeyen dünya barışını, kim insani-
yetçilikten kaçar? Tarihimiz insan-
lık, fazilet, haslet, seciye jestleri
ile evrene örnekler vermiştir. Mil-
let olma şartlarını uygulamadan
insanlık idealine nasıl hizmet edi-
lebilir?

Millî edebiyat deyimini sık sık
kullanacağım. Biliyorum, bizim e-
debiyat ve sanat allâmeleri gene
«gerici» veya «faşist» diyeceklerdir.
Ama aldırmağacağım. Çünkü beni
yazı yazmaya zorlayan tek sebep,
edebiyatımızdaki bu tutumdan faz-
laca duyulanmış olmamıştır. Al-
mış sene önce Tefik Fikret te
«Vatanım ruvi zemin milletim
nev'î beser» demişti de, Mehmet
Akif hayatının en büyük öfkesini
Fikret'e yağdırmıştı. Halbuki o de-
virde gerçekler tam tersineydi, sö-
mürgeci devletler milliyetçilik a-
kımlarını körüküyorlar, Osmanlı
Devleti idaresindeki azınlıkları kıy-
kırtıp Türkiye'yi paylaşmak plânla-
rı kuruyorlardı. Şimdi günümüzün
iki devlet ideolojisi var. Liberaliz-
mi devlet ideolojisi olarak kabul
etmiş olan ve «Hür Dünya» yı tem-
sil eden Amerika Birleşik Dev'et-
ler İmparatorluğu. Öbürü Marksizm'
i devlet ideolojisi olarak kabul e-
den Sovyet bloku ve Sovyet Rus-
ya İmparatorluğu. Her iki ideolo-
jinin de temelinde «madde ve fay-
da» ya dayanan bir hayat felsefe-
si yatar. Birinde serbest düşünce,
insan şahsiyeti henüz vardır.
Öbüründe fikirleri ve şahsi-
yeti baskı altında tutma vardır,
geleneksel değerler yok edil-
mektedir. Edebiyatın insan toplu-
lukları üzerindeki somut (müşah-
has) etkilerinden bu iki ideoloji de
yararlanmaktadır. Resim ve musiki
insanoğluna güzeli, iyiyi, gerçeği,
bir boş duygu, bir zevk almaya va-
ran duygu olarak bazı çağrışım-
larla götürür. Edebiyatın roman,
hikâye, makale, fıkra, tiyatro, nu-
tuk gibi yazı türleri insanoğlunun
düşünüş, inanış, hayal ve ümitleri-
ni direkt olarak etkiler. Tahrik,
telkin, uyutma, avlama şeklindeki
edebiyatın bu kudretinden, çağımı-
zın en korkunç politika aracı olan
PROPOGANDA doğmuştur. İyinin,
güzelin, gerçeğin peşinde olan ve
eserleriyle insanoğlunu mutluluğa
götürmeye çalışan edebiyatın, pro-
pogandanın elinde nasıl bir kalıba
girdiğini bu yazımda anlatmaya
çalışacağız.

Çağımızda daha çok politik bir
kuvvet olarak bilinen propoganda,
eskiden papalık tarafından hristi-

yan dinini yaymak için yapılan ça-
lışmalara denilmiştir. Günümüzde,
halkların düşünce ve kanaatlerini
güdümlü ve devamlı etki altında
tutmak belli bir fikri benimsetmek,
insanların fikir, inanış ve idealle-
rini değiştirmek veya muayyen
bir yöne sevk etmek hünerine pro-
poganda diyoruz.

Geçen yüzyılda, sömürge impa-
raporlukları ile milliyetçi devletler
propoganda edebiyatından yarar-
lanmışlardır.

İngiliz şairi Rudyard Kipling, ko-
nusu Hindistan ve Arabistan gibi
o zamanın İngiliz sömürgelerinde
geçen romanlarında, kahramanlık
ve menkıbelerle İngiliz sömürgeci-
liğinin propogandasını yapmıştır.
«Gungadin» gibi, Hartum'da Meh-
di'nin isyanını konu alan «Namus
Borcu» gibi, film senaryosu olmuş
ve filmleri yurdumuzda gösteril-
miş eserlerini hatırlatırız. Milliyet-
çilik hareketlerinden sonra, bağım-
sızlıklarına kavuşan milletlerle,
nasyonal sosyalizmi bir devlet ide-
olojisi yapan milletler propogan-
dayı daha bilinçli olarak kullan-
mışlardır. Eski Yunan kültürünün
mirasına konan Rumlar, Avrupada
Homeros'ların, Sokrates'lerin, Ef-
latun'ların sempaticanlarını avla-
makla aleyhimize kolayca bir düş-
manlık havası yaratmışlar, bağım-
sızlıklarını koparmışlardır.

Meşhur İngiliz Şairi Lord Byron'
un Yunan çetecileriyle bize karşı
savaşırken vurulduğunu, şair Rud-
yard Kipling'in Yunan millî mar-
şını İngilizce'ye manzum olarak
çevirdiğini ve geliri İngiltere'deki
Yunan cemiyetlerine bağladığını,
İngiliz başvekili Lloyd George'un
Venizelos'a «Periklesten sonra en
büyük Yunan devlet adamı» de-
mek suretiyle İngilizlerin, Yunan
hayranlığı temayüllerinden Rumla-
rın ne ölçüde istifade etmiş ol-
duklarını Yunan propoganda ede-
biyatına bir örnek olarak verebili-
riz. İtalya'da Mussolini Faşizm'i,
Hitler Almanya'da Nazizm'i devlet
ideolojisi yaptıktan sonra propo-
gandayı asıl önemini kazanmış
olarak görürüz. Propoganda artık
siyasetle birlikte anılır olmuştur.
İnsanların inançlarını temelden
değiştirmeğe, istilacı emellere, to-
taliter idareye dayanan faşist dev-
let ideolojisi propogandanın yarar-
landığı kadar, onu mükemmel-
leştirmiştir de. Mussolini, İtalyan
halkının inançlarını, hayallerini,
iktisadî şartlarını çok iyi biliyor-
du. Eski Roma İmparatorluğu'nun
haşmetini hatırlatmakla, milletin
kahramanlıklar, fetihler, impa-
ratorluklar için yaratılmış bir mil-
let olduğu fikrini devamlı olarak
telkine çalıştı. Şair Gabriel D. An-
nunzio şiirleri ve edebiyatı ile ha-
kı ideolojiyi benimsemeye hazır-
ladı, Hitler de Göbels ile birlikte

Sonu Yedinde

Albatros lar

bütün insanların kulaklarında bir ses uğuldayacak birgün
toprağ, gökyüzünü saracak kapkara bulutlar
bir hüznün çökecek bütün gülenlere
büyük ağıtlar hükmedecek bütün gülenlere
ve ben o zaman
bunları görmemiş olacağım.
bütün doğa'nın kamıldayanlarının ağızlarından
bir evren dolusu küfür yayılacak
bütün kentlerin duvarları sıyahlara boyanacak
ve büyük tokmaklı beyaz kapıların ardından
mavilere bürünmüş bir adam çıkacak
onlara yabancı bir ölümlük öykülerini anlatacak
ve bütün gülecekleri lânetler savuracak
ve ben o zaman
bunları duymamış olacağım.
bütün kentlerin toprak dolu gözlerine kana bulanmış,
parıldayan ve keskin bir süngü dikilecek birgün
bir bayrak dalgalanacak bayram günlerinde
sımsiyah, ölümün bayrağı
bir şiir okunacak yerlere uzanmış gülenlere
tükenenin, son bulanın şiiri
bir güzel gülünecek ben ağlarken bütün
mutlu görünenlere
gözlerine kırmızılar dolmuşların
son gülüşleri olacak bu
ve ben o zaman
bunları bilmemiş olacağım.
bir gün bütün içki şişeleri ikiye bölünecek
bütün sigara paketleri yarım kalacak
bir gün sigara paketleri boşalacak
bir gün bütün kadehler sıyahlara boyanacak
bütün pencereler bir gün kapanacak
yıllarca perdeler açılmayacak bir gün
bir gün o esrarengiz karanlığın hükmeden yollarında
bir şarkı duyulacak
hayatın sona ermesi makamından
ve bu şarkı benim son şarkım olacak
ve ben o zaman
bu şarkıları söylememiş olacağım.
bir gün
sevgilimin yanından geçen
bütün insanları yeşil duvarlara sıralayıp
kursuna dizeceğim
ve yine bir gün
kimselerin gülmediği yerlerde
bana gülen sevgilime güleceğim
sonra onun sevgi dolu dudaklarından
öpmeye devam edeceğim
son olarak benim boynuma sarıldığını
tatlı sesyle küçücük bir fısıltıyla
bana «seni seviyorum» dediğini duyacağım
ve ben o zaman
hayatı sevmemiş olacağım.

Çetin BOGA
(Albatros I)

SEVENLER, SEVİLMEYENLER

Beyoğlunda, elinde rakı şişesi
Dolaşan bir adam gördüm.
Sağa sola yalpalyor
Yanından geçenlere
Zoraki gülümsüyordu.
Derdini sordum,
Düşündü, seviyorum dedi.
Yüzü, birdenbire değişti
Şimdi ağlıyordu.
Seviyorum, sevilmiyorum diyordu,
Sonra yürüdü
Sevipte, sevilmemenin acısını biliyordum
Giderken arkasından baktım
Ve gözlerimden iki damla
Yaş bıraktım.

Esat POLAT

EGE KIYILARINDA

Semiray ÖZBİLEN

Arkeoloji öğrenimi yapanlarda düşünülen en önemli sorun, okuduklarını yerinde görmektir. Görmekse ancak gezmekle olur. Oysa ki, Üniversite, öğrencisine bu alanda pek yardımcı bulunamıyor. Yılda, kazılara götürdükleri belirli sayıda öğrenciler dışında kalanlar kendi hallerine bırakılıyor. Böylece gezmek ve görmek, öğrencilerin salt kişisel güç ve yeteneklerine kalıyor.

Birkaç Arkeoloji öğrencisi arkadaşımızla EGE kıyılarına yaptığımız bu gezi, bizim ikinci özel gezimizdir. Sömester tatilindeki birinci gezimizde Orta Anadolu'yu do-laşmıştık. Gordion, Alacahöyük, Boğazköy ve Kültepe'yi kendi çapımızda incelemeye çalışmıştık. Yapığımız gezinin olumlu sonucunu görünce, bu kez yaz tatilini fırsat bilerek, Ege kıyılarına uzanmayı düşündük. Bu, yerinde bir karar, yerinde bir amaçtı. Turist mevsiminin son ayında bulunmamız bize ayrıca yetenek tanıdı. Böylece Eylül ayının birinci günü düştük yollara. Yurdunu tanıma çabasında olan sekiz arkadaşta. Yolculuğumuz Bandırma'ya vapurla başladı. Cebimizdeki paramız sayılı olduğu için, öğrenci işi yapıp ikinci mevkii seçmiştik. Biletler numaralı olmasına karşın yer bulmak başlı başına bir işti. İtişenler, kalkışanlar, itiraz edenler, yer kapışanlar arasında adım atmak güçlü vapurda. On-onbeş dakikalık bir çabadan sonra 5 kişinin oturabileceği bir sraya 8 kişi sıkıştık.

Dörtbuçuk saatlik yolculuğumuz süresince, bir ara birinci mevkii de gezmek fırsatını bulduk. Herşey güzeldi burada. İnsanlardan tutun da bavullara dek herşey değişikti. Lüks maroken koltuklara kurulmuş kişilerin yer kapma sorunları da yoktu.

Vapur Bandırma'ya yanaşınca inmek te başlı başına bir sorun oldu. Yine itişenler, kalkışanlar, ağlayanlar, bağırانlar arasından kendimizi atıtk karaya. Babam önceden tel çekmişti, yakın bir akrabama, İlköğretim Müfettişi sayın Saffet Taşkın ile öğretmenin çsi Neriman Abla, belki bizi karşılayacaklardı. Babamla teyzec çocukları olmalarına karşın, ben hiç tanımayıordum onları. «Kan çeker» derler ya, ben de yüzlerce kişi arasında zorluk çekmeden buldum onları. Bize çok ilgi gösterdiler. Bu arada İzmir'e gidecek motorlu tren bekliyordu. Akrabalarımızın yardımcılarıyla trene binip yerleşme-miz bir çarpıda oldu. Geriye kalan zamanımızı sohbet ederek ve Bandırma'nın ünlü çöp kebapını yiye-rek geçirdik.

Tren yolculuğumuz oldukça güzel geçti. Saat 20 de İzmir'e vardık. Işıl ışıl kente giriş, tek kelle-meye nefisti. Işıklandırılmış Kadife Kale, kişinin dikkatini çeken ilk şey oluyordu. Fuar dolayısıyla

otel bulmak zorluğuna karşın, babamın telgrafı yine imdada yetişti. Bu sefer, GÜNEY Ailesinden sayın Ağah Önen, oğlu ile beraber karşıladılar bizi. Böylece bir öğrenci yurdunda yatacak yer bulabildik. Gece, tüm yorgunluğumuza karşın, fuara gittik. Ancak, yurda erken dönmek zorundaydık. Doğacak günü güçle karşılayabilmek için de hemen yattık.

Ertesi gün Agora, Kadife Kale, Bayraklı ve iki arkeoloji müzesini gezdik.

İzmir Ege Bölgesinin ortasında, güneyinde Çatalkaya, Kadife Kale tepeleri, doğusunda Kemalpaşa, kuzeyinde Yamanlar dağı bulunan güzel bir kent. Efsaneye göre İzmir (Smyrna) M.Ö. 3000 de, Lelegler tarafından Bayraklı yakınındaki Tepekule mevkinde kurulmuştur. Bu çağda İzmir ufak bir kale ve kasalar üzerine yapılmış evlerden ibaretti. Efsaneler kenti olan Truva'nın yanında önemli bir kenttir. M.Ö. 2000 - 1200 yılları arasında Anadolu'ya hakim olan Hititlerin etkisinde kalmıştır. M.Ö. 11. yüzyılın sonunda Aiolılar tarafından yeni kent kurulur. Bu tarihte Homer'in de İzmir'de yaşamış olması gerekir. Kent, 4. yüzyıl sonuna doğru Lidya kralı Alyates tarafından istilâ edilmiştir. İskender, Pers Savaşına yardımcı olan Smyrna'lılara takdirini, kenti, generalleri Lysimachos ve Antigonos tarafından Kadife Kale'de yeniden kurdurarak, gösterir. 3. ve 2. yüzyılda Smyrna, sınırları dışına yayılır ve M.Ö. 1. yüzyılda İon kentlerinin en güzel-lerinden biri haline gelir. M.Ö. 27 - M.S. 324 yıllarında Roma hakimiyetinde kalır. M.S. 178 de kent korkunç bir deprem sonunda tahrip olunca imparator Marcus Aurelius tarafından yeniden kurulur. Bugün Namazgâh'ta bulunan Agora yıkıla-rı işte bu çağdandır. Hristiyanlığın genişlediği çağlarda Smyrna dini savaşlara sahne olur. M.S. 6. yüzyılda Arapların Smyrna'ya yaptıkları saldırı etkisiz kalır. 11. yüzyılda Bizansların eline geçer. 1415 yılında ise Sultan Çelebi Mehmet I tarafından 10 günlük bir kuşatma ile ele geçirilir. Bildiğimiz gibi, Birinci Dünya Savaşında düşmanlar tarafından saldırıya uğrayan kent, Atatürk'ümüz tarafından özgürlüğe kavuşur.

Bugün İzmir'de antik kalıntılardan ayakta duran en önemlileri Kadife Kale ve Agora'dır. Ayrıca müzeler antik eserlerle doludur. Agora Namazgâh semtindedir. Bugün Agora'da deniz tanrısı Poseidon, bereket tanrısı Demeter ile doğa tanrısı Artemis'in heykellerini görmek mümkündür. Kadife Kale, İskender'in emri üzerine Lysimachos tarafından inşa edilmiştir. Sonraki çağlarda restore edilmiştir. Kadife Kale'den İzmir'i tüm güzelliğiyle görmek mümkündür. Kentin ilk kurulduğu Bay-

MİLETOS : Tiyatrodan bir görünüşü

raklı'da bugün kazı yapılmaktadır. Kazı başkanı, Ankara Üniversitesi Arkeoloji Prof. Ekrem Akurgal'dır. Kazıda Foça mahkûmları çalışmaktadır. Öğrendiğimize göre bunlar, en az bir kişinin canına kıymış katillermiş. Kazı yerini inceleme süresindeki heyecanımı hiç unutamıyacağım.

İzmir'de iki gün kaldıktan sonra bir minibüs kiralayarak Selçuk'a hareket ettik. Amacımız Efes yıkılarını gezmektir. Fakat yıkılara gitmeden önce Meryem Ana'nın ikâmetgâhına uğradık. Kutsal sudan da içtik.

Panayır ve Bülbül Dağı arandaki Efes yıkıları gerçekten görülmeye değer. Her taraf bembeyaz mermer, Roma çağından kalma hamamlar, Celsus Kitaplığı, Hadrian Tapınağı, Büyük Tiyatro ve caddeler... Kişi kendini tarihle karşı karşıya hissediyor burada.

Bir gün yetmedi Efes'i gezmeye. Akşama doğru, yorgunluğumuzu çıkarmak için Kuşadası'na hareket ettik. Kuşadası tek kelime ile yer yüzünde bir cennet. Balayını burada geçiren Danimarka Prensesine bütün kalbimle hak verdim. İnsan doğayı iliklerine dek hissediyor burada. Sonra, halkını o denli beğendim ki, son derece turiste alışık kişiler, Kalesini bir discoteck haline getirmişler. Gece, tıpkı İzmir'in Kadife Kale'si gibi, ışıklandırılıyor. Korkunç güzel manzarasıyla, temiz pansiyonlarıyla ve iyi halkıyla hiç unutamıyacağım Kuşadası'nı.

Kuşadası'ndan sonra Priene'ye geçtik. Mykale «Samson» Dağı eteğinde kurulmuş olan ve Söke dolayında bulunan Priene'nin bugünkü adı Gülbahçe. Priene, İon Konfederasyonunu teşkil eden 12 kentten en küçüğüdür. Kent; İon, Lidya, Pers ve Roma çarlarını yaşamıştır. M.Ö. 499 - 96 yıllarında Pers baskısına karşı İonların isyan etmesiyle kent büyük hasarlara uğrar. Kentin limanı, Menderes'in taşıdığı biriktirilerle, 4. yüzyılda tamamen dolur. Bu yüzden Priene'li-ler burayı bırakıp kenti Mykale Dağı eteğine ikinci kez kurarlar. Kentin en büyük özelliği ızgara planı

olmasıdır. Yani caddeler birbirlerini tıpkı bir ızgara gibi d'key keserler. Priene, Anadolu'nun Pompei'si olarak tanılır. Yıkıları oldukça çok. Athena, Zeus, Demeter-Hera ve Kybele tapınaklarının yıkılarını görmek mümkün. Bunlardan başka Halk Meclisi Binası, Tiyatro, iki Gymnasium, Stadyum ve evleri gerçekten incelemeye değer.

Priene'den sonra Miletos'a bu günkü adıyla Balat'a hareket ettik. Miletos en önemli İon kentlerinden biridir. Deniz kıyısına kurulmuş olan kent, bugün denizden 9 km. içerdedir. Diğerleri gibi Pers, Roma, Bizans ve Selçuk çağları geçirmiştir. M.S. 2. yüzyılda inşa edilen tiyatrosu 25 bin kişi alacak büyüklüktedir, 34 metre uzunluğundaki sahne binası türlü heykellerle süslenmiştir. Kızıl araların saldırısına uğradığından Miletos'ta fazla kalmadık. Köylülerin anlattıklarına göre buralarda yılanlar ve arılar çokmuş. Oradan Didyma'ya (Yenihisar) Apollon tapınağını görmeğe gittik. Tapınak, Anadolu'daki antik tapınakların en büyüğü M.Ö. 4. yüzyılda İon'lar tarafından kurulmuş olan tapınağın 19,30 metre yüksekliğindeki sütunlarını seyrederken insanın aklı duruyor. Bu tapınak yazı ile anlatılmaz, ancak gidip yerinde görmek ve incelemek gerekir.

Didyma'yı gezdikten sonra Bodrum'a hareket ettik. Yolculuğumuz geceye rastladı. Bu yüzden biraz da korktuk. Çünkü daha önce buralarda soyguncuların bulunduğunu işitmiştik. Fakat Bodrum'un ışıklarını görür görmez tüm kaygularımız yok oldu. Bodrum da çok güzel bir yer. Yalnız geceleri biraz karanlık. Örneğin Rodos Şovalyeleri tarafından inşa edilmiş olan Bodrum Kalesi geceleri ışıklandırılmıyor. Onun için Bodrum'un güzelliğini ancak gün ışığında anlayabildik. Bodrum'da ikinci gün yağmur başladı. Böylece tüm isteğimize karşın denize giremedik. Buranın en güzel yemeği ahtapotmuş. Kıyıda kolaylıkla yakalanan ahtapot yavruları, 41,5 kez yere çarpılıyormuş, sonra hayvandan sabun

MISRALAR ARASINDA

Röportaj yazarlarımız nedense konuştukları kişilere daima şöyle sorular sorarlar: «Sizi en çok güdüren fıkra hangisidir?», «En çok hangi rengi seviyorsunuz?».

Bu gibi soruları saçma ve soğuk bulurum ben. Çünkü verdiğimiz cevaplar bizim her zaman sevdiğimiz ya da seveceğimiz şeyleri göstermez ki... Şimdi verdiğimiz karşılıklar, şu andaki duygu ve düşünüş havamıza bağlıdır. Birkaç gün ya da birkaç saat sonra bu havanın kaybolmayacağını bilebilir miyiz? Bugün pek beğendiğimiz bir fıkra, yarın bize okadar ilginç görünmeyebilir. Çok sevdiğimizi sandığımız bir rengin bir zaman sonra, başka bir yerde hoşumuza gitmediği olur.

Karadeniz illerinden birinde çıkan bir sanat dergisi, son günlerde bu çeşit sorulara bir yenisini eklemiş. Şiir seven okurlarına soruyor: «En çok sevdiğiniz mısra ve beyit hangisidir?» Siz olsanız buna nasıl karşılık verirsiniz? Şu anda pek beğendiğiniz bir mısra her zaman aynı güçte sevebilir misiniz? Hiç sanmıyorum. Yarın bir başka mısrağın ya da beyitin etkis-

inde kalmayacağını kim söyleyebilir?

Örneğin ben şu günlerde rahmetli Cahit Sıtkı Tarancı'nın şu iki mısrağını dilimden düşürmüyorum:

Ah o kadrini bilmediğim günler,
Koklamadan attığım gül demeti.
Oysa ki daha geçenlerde Ahmet Muhip Dranas'ın:

Gebe kalır her tutup öpüşümde
mısrağına kaptırıştım kendimi.

Daha önce de Bedri Rahmi'nin:

Yar, yar
Seni kara saplı bir hançer gibi
Sineme sapladılar!

mısralarını çok seviyordum. Ama bugün bu mısralar bana öyle parlak gelmiyor. Çünkü şimdiki iç dünyamı yansıtmıyorlar. Yarın kimbilir, belki de bizim Oktay'ın (Oktay Rifat) şu mısralarını dilimden düşürmeyeceğim aklıma gelebilir mi?

Hatıralar da kuşlar gibi
Dal ister konacak.

Beğenilerimiz zamanına, o andaki psikolojik durumumuza, duygu ve düşünüş havamızın durumuna göre değişir, böylece monoton olmaktan kurtarır bizi. S. Enis

köpüğü gibi bir sıvı çıkıyormuş. Hayvanın temizlendiği böyle anlaşılırmış. Ben ahtapot yemeğe cesaret edemedim. Hayvanın uzun kolları gözümün önüne gelince, elimde olmayarak içim bulandı. Burada arkeolojik kazılar son derece az. Fakat Bodrum'un kalesi gerçekten ulu bir yapı. Kaleye 7 kapıdan giriliyor. İçerisi bir arkeoloji müzesi haline getirilmiş.

Bodrum'da iki gün kaldıktan sonra dönüş başladı. Oysa, Ege Bölgesindeki antik kentlerin ancak çok azını inceleyebilmiştik. Fakat bu kadarı bile bizi büyülemeye yetti. Gelecek yaz daha çok kent gezebilmek, daha çok yerler görebilmek için, daha önceden para biriktirme karar verip, gözümüzü geride, döndük İstanbul.

OPERA

Birinci Sayfadan

ANKARA DEVLET OPERASI

Ülkemizde opera sanatı çok kısa bir geçmişe dayanır. İlk Türk opera eseri ve temsili, ADNAN SAYGUN'un ÖZSOY operasıdır. Bu eser 1928 yılında Ankara Halkevinde Atatürk ve İran Şahı Rıza Pehlevi'nin önünde oynanmış, başrolü SEMİHA BERKSOY temsil etmiştir. 1936 da Atatürk'ün emriyle Ankara'da öğretimde bulunan «Musiki Muallim Mektebi»nin yerine «Devlet Konservatuarı Tiyatro ve Opera Bölümleri» kurulmuştur. Ayrıca Ankara Halkevi sahnesi ve binası değiştirilerek Opera binası haline getirilmiştir. Orkestra şefi PREATORIUS ve rejisör KARL

YİTİK ANILAR

Artık gecelere söylüyorum şirlerini
Yeşil umutlarımı deli akan seller götürdü
Kıskanç rüzgârlarda yitirdim usumu
Tutup sensizliği sapladılar yüreğime.
Sensizliğimde ölümü duydum siyah siyah
Bir karanlık gecede sana geldim çaresizliğimden
İstersen uzat ellerini
Tut tutabilirsen...

Yokluğun bin yıl kadar uzun
Bin yıla mahkûmum ben.
Suçludur şimdi tüm takvim yaprakları
Kar yağdı yeşil yeşil umutlarımıza
Umutlarımızın gerisinde sen,
Sana ağlar gözbebeklerim.
Elimde değil,
Sustur susturabilirsen...

Artık kahrolmaların en yaşanmazındayım
En dayanılmaz acıyı kattılar içime,
Bu rüzgârlar alır götürür beni bir sahile
Bu denizler, bu dalgalar
Bu bir vakitler duyduğum şarkı senin gözlerinde.
Kaderden cesaret almaya çalışıyorum
Ama çaresiz
Unutamıyorum Tanrım unutamıyorum.
Büyük özelemlere gebe bir aşk akıyor gözlerimden
Senden başkası sevmeyi ben böyle
Yine sen sev sevebilirsen...

Hani ağaçtaki yapraklar hiç dökülmeyecekti.
Hani nemli gecelerde ağlamıyacaktı gökyüzü
Ben senden değil
Senin yokluğundan korkuyorum.
Oysa her sabahın seninle başlıyor
Sesin boğum boğum beynimde
Ellerin sanki yeni ayrılmış ellerimden
Unut unutabilirsen...

Pivale GÖNÜLTAS

EBERT gibi güçlü sanatçıların yönetiminde eserler veren Devlet Operası 1941 yılında TOSCA ve MADAME BUTTERFLY gibi ünlü eserler oynayarak sanat hayatının ilk ürünlerini vermeye başlamıştır. 1940 yılından beri devamlı mezunlar veren opera bölümünün, sonradan «bale» kısmı da açılarak Konservatuar çalışmaları bir hayli genişletildi.

Uluslar Arası Çağdaş
SERAMİK SERGİSİ

Seramik sanatının dünya çapındaki usta elleri, oluşturdukları yapıtları geçtiğimiz ay içinde Devlet Günel Sanatlar Akademisi salonunda sergiledi. Yılın sanat olayı olarak nitelendirilebileceğimiz bu sergide Türkiye ile birlikte 18 ülkenin 250 sanatçısı 620 eserle katıldılar. Daha onuncu gününde dört bini aşkın sanatseverin izlediği sergi, yetkililer tarafından bugüne değin dünya çapında açılan seramik sergilerinin en olgunu ve en güçlüsü olarak nitelendirildi. Çekoslovakya, Romanya, Macaristan, Almanya seramikçilerinin şekilde, Türk sanatçıların ise boyama ve süslemede olan üstünlükle,

ri ilk anda göze çarpıyordu.

Sergide izlenimde bulunan bir bayanın intibaları şöyle idi: «Fransız sanatçıları klasik düzenden bir türlü kurtulamamış. Modern seramik sanatı Polonya'da çok daha ileri. Ama sergi bir bütün olarak saygı duyulacak bir sanat örneğini veriyor. Tam seramik anlamını veren eserler gerçekten çok güzel, aslında istenende budur.» Bir başka izlenimci ise «Bazı eserlerde seramik niteliğini bulmak çok zor. Çeşitli boyamalar gerçek seramik sanatını gölgelemiş. Bu hal, özellikle Türk sanatçıları göze çarpıyor. Her seve rağmen çok güzel, hatta güzelin de üstünde bir sergi bu.» dedi.

Sergi ve seramik sanatı konusunda kendisiyle konuştuğumuz değerli sanatçı İSMAIL HAKKI OYGAR, bizi şöyle aydınlattı: «Merkezi Cenevre'de olan Dünya Seramik Sanatı Akademisinde düzenlenen bu sergi gerçekten dünya üzerinde kurulan seramik sergilerinin en üstünüdür. Bu sergiye sanatçılar en güzel eserlerini vermişler. Hepsinde ayrı ayrı bir anlamlı şekil ve usta bir işleme var. Aslında seramik sanatı çamura verilen şekildir, sonra da bu şeklin anlamlı olması

Sonu Altıncıda

İLGİNC BİR SERGİ

Ressam Ali Demir'in güçlü sergisi

Sanatçı «Açık hava sergilerinin çok yararlı olacağı kanısındayım» dedi.

İstiklâl caddesi İstanbul'un en kalabalık yeridir. Hele günün 17.00 ile 19.00 saatleri arası bir âlem oluyor. Kadınların erkeklerle, erkeklerin kadınlara benzediği bu çevrede, büyük bir aldırışsızlıkla gelip geçen insan seli, bir köşecikteki sanat haykırışından habersiz... Oysa ne güçlü, ne cesurca bir çıkış bu...

Evet. Onbeş gün süre ile yaptılarını İstiklâl caddesinin bir köşesinde sergileyen gerçek sanatçı **Ali Demir'in** sanat ortamına getirdiği yenilikten söz ediyorum. Sevinçli yönünün yanı sıra üzgün bulduk Ali Demir'i. Satışlarının iyi gitmesi, sergisinin kendisine gereken getirmesi bile onu üzüntüden uzak tutamamış. O, gelecekte, sanatın yarımından kuşkulu. «Tanıtıyoruz. Gerektiği kadar duyuruyoruz. Halkı uyaramıyoruz» diyor sanatçı. Açık hava sergilerinin getirdiği yenilik ve yararlılık üzerine de, «Sanatı ve sanatteki gelişimleri halkın ayağına getirmekle ona daha fazla yakınlaşmasını sağlamak amacındayız. Örneğin bu caddedeki vitrinlere bakıp geçen bir aile, onun yanı başındaki sanatı görmemezlikten geçmiyor. Bir başkalık bir yenilik, frenliyor onu. Böylece resim sanatındaki yeni akımları kolaylıkla tanımış oluyor. Yarımın bilinmeyen sanatçıları, bu alanda aydınlanmış ana-babasının çocuklarıdır. Türk resim sanatı, bir çok devreler aşarak Abstre'ye kadar gelmiştir. Ama acıdırki, bunları çocuklarına anlatamayan, açıklayıp onları aydınlatamayan aileler ezici bir çoğunluktadır. İşte beni, işte hepimizi üzen ortam bu.»

Sair ve Yazarlarımıza Duyuru

Gazetemizde, yeni yayınladığımız kitaplarımızın kritiğinin yapılmasını istiyorsanız, yaptığınızdan bir tanesini gazetemize (P. K. 1278 İstanbul) göndermenizi rica ederiz.

Sanatçıya hak vermemek elde değil. Figüratif, Non-figüratif, Ekspresyonizm ve Abstre'ye kadar olan ekollerden en iyi örnekler var sergide. Güçlü ve usta fırçalar bunlar. Özgür ve bilgili bir çalışmanın yanı sıra renk uyumunu da en iyi şekilde düşürebilmiş yapıtlarına.

Değişik ekolleri işlemesini de şu şekilde açıklıyor Ali Demir :

«Ashında bir tek ekole saptanmak gereksizdir bence. Gelişimi iyiden iyie izlemeli ama her tabakadaki insanların türlü akımlar üzerindeki eğilimlerini unutmamak gerekir. Örneğin beni çok sevindiren olay, Zeytinburnu semtinden gelip buradan bir tablo alan ailenin durumudur. Eskimiş kunduralarından kurtulmak ve yenisini alabilmek mutluluğu içinde iken, ellerindeki parayı non-figüratif bir tabloya seve seve veren bu çiftin davranışını içim burkularak izledim.»

Gerçekten kutlanacak bir olaydı bu. Demekki sanat artık dar gelirlili kişileri bile tutsağına almıştı. Demekki sanat, ekme kadar, su kadar (kışa girmek üzere olduğumuz şu günlerde) sağlam bir kundura kadar gerekli olmuş bize.

31 Ağustos günü ellibeş yapıtı ile sergisini açan sanatçı, onbeş günün sonunda çok az bir tablo ile sergisini kapatıyor. Altıncı sergisi bu Ali Demir'in. Tertemiz bir iyiniyet ve büyük bir çabanın tek amacı, Sanatı topluma yaklaştırmak. Bunu kendisi için kaçınılmaz bir görev sayan genç sanatçı 1 kısımda yeni bir sergi açmak amacıyla. Yaşama çabasının yanında topluma yararlı olmak ilkesini kişiliğinden ayrımayan bu güçlü sanatçıyı bütün kalbimizle kutlarız.

İstiklâl Caddesi alabildiğine kalabalıktı... Yine son modayı büyük bir dikkatle izleyen insanlar gelip geçiyordu... Yüzeyden öte gidemeyen anlamsız ve gereksiz konuşmaları yer yer sinirlendirici kahkahalar örtüyordu... Gençlik, ellerindeki moda mecmuasının sayfalarını karıştırırken...

İstiklâl Caddesindeki Ali Demir adındaki ressam, «sanatı halka tanıtmalıyız» diye çarpıyordu.

1959 yılı ortalarında Avusturya'dan ülkemize gelen, Türk vatandaşlığını ve Müslümanlığı kabul eden 53 yaşlarında bir kadın var karşımızda. Saçları oldukça kırlaşmış, yılların verdiği acı ve güç koşulların kendisinde bıraktığı yekindan kurtulamamış, besbelli. Anadoluhisarı'nın Kandilli taraflarında bakımsız ve köhne bir sokaktaki küçücük evinde salt iki lokma ekme ve sanatı için yaşayan bir kadın.

Ülkemizde ilk kez araç olarak bir dikiş iğnesinden yararlanarak yaptığı eserleri Beyoğlu Şehir Galerisinde sergiledi **Nevres Hızal**.

Tüm ziyaretçileri hayrete düşüren, dakikalarca gözlerini ayıramadıkları bu güçlü sergide, dört yılın ürünleri olan 92 eser sergileniyor. Sanatçı salt iki konuyu işlemiş; çok sevdiği atları ve ülkemizde hayran kaldığı tarihsel yapıtları. Örneğin Ayasofya Hünkâr Mahfili, Fatih Camii, Rumelhisarı, Süleymaniye, Saray Kapısı, Yenica mi Şadırvanı, sonra kavga eden aygırlar, çeşitli at başları ve Jan Hackaert'in asıl tablosundan bir Avrupa görünüşü.

Almanya'da bir yakınının yardımını ile getirdiği özel siyah kâğıtlar üzerine bazan bıçak, daha çok dikiş iğnesile günlerce uğraşarak oluşturduğu tablolar gerçekten görülmeye değer bir sanat eseri.

Ertuğrul Camii

Nevres Hızal'ın sergisini gördükten sonra bir kez daha inanıyoruz ki, sanat hiçbir şekilde kısıtlanamaz, sınırlandırılmaz.

Dergimize büyük bir ilgi gösteren bu gerçek sanatçıyı kutlar, başarının hep kendisiyle olmasını dileriz.

SERAMİK SERGİSİ

Besinli sayfadan

gerekir. İşte usta sanatçı, şeklini anlamlı düzeye getirdiği zaman gerçekten güçlü bir eser vermiş olur.»

Seramik sanatının 1-Form (Şekil), 2-Mimarının her alanı, 3-Açık hava (Heykel), 4-Endüstriye girmemiş günlük ihtiyaç seramiği. diye dört bölüme inceleşen güçlü sanatımız sergideki ayrıntılara değinerek «Avrupa tam bir toplu düzende çalışıyor. Bu düzen çoğunlukla açık hava seramiği türündedir ve bunda çok başarılı oluyorlar. Türk seramik sanatı dağınık çalışmasından kurtulamadığı için bu sergide zayıf kalıyor. Önce bütünlüğümüzü bulmamız şart. Her şeyden önce sanatçının bir özü, bir şekli olmalıdır. Şekli bulan, özü bulan sanatçı başarıya ulaşmış demektir. Yine de Türk seramik sa-

nata çok umut vericidir. Gösterilen ilgi ve harcanan çabalar, bizi başarıya doğru götürmektedir.» dedi.

Gerçekten şekillendirme ve anlamlı olma, sergideki üstünlük nitelikleriydi. Önce özünü bulup, sonra boyama ya da süsleme yoluna gitmek başarıya ulaştıracaktı Türk seramik sanatını.

Sergiyi görme mutluluğuna erişenler büyük bir sanat gelişimine tanık oldular. Kentimizi böyle bir sanat hareketine kavuşturan ilgililere, özellikle değerli hoca İ. HAKKI OYGAR'a teşekkürlerimizi iletiriz. Geleceğin Türk seramik sanatı için daha yüz güldürücü olması hepimizin dileğidir.

Demir ÖZGEN

AK YAYINLARI

ATATÜRKÇÜLÜK NEDİR?

BENDEN İÇERİ

KIZIL TEHLİKE

YARGILAMA BAŞLIYOR

KOMÜNİZM, SOSYALİZM

ve ANAYASAMIZ

TÜRK KAHRAMANLIK

ŞİİRLERİ ANTOLOJİSİ

Falih Rifki Atay

Behçet Kemal Çağlar

Tekin Erer

Abraham Tertz

İsmet irtili

Osman Atilla

5.— lira

15.— lira

10.— lira

5.— lira

5.— lira

15.— lira

★ Türkiye'de, tiyatro sevgisinin gelişmesinde büyük emeği geçen aktör Sadi Tek'in 16 Eylül 1967 Cumartesi günü Açık hava Tiyatrosunda yapılan jübilesi pek parlak geçmiştir. Bundan böyle sahneye çıkıyacağı açıklanan yılların aktörü Ertuğrul Sadi Tek, bu sanata veda gesinde repertuarındaki eserlerden parçalar oynamış ve çılgınca alkışlanmıştır. Güney, ünlü sanatçıya Tanrıdan uzun yıllar diler.

★ Kendini emekliye ayıran sanatçıların bir diğeri de, bir zamanların büyük tuluat sanatçısı İsmail Dümbüllü'dür. Artık çok yorulduğunu ve yaşlandığını söyleyen İsmail Dümbüllü, gün geçtikçe azaltmakta olan topluluğunu tamamen dağıtmış, istirahat çekilmiştir. Evde boş oturamayacağını bildiren sanatçı, yakında bir tütüncü dükkânı, ya da milli piyango bayiliği açacaktır.

★ Fransız gazetelerinden öğrendiğimize göre, Fransa'da yaşayan büyük Türk ressamı Fikret Müallâ hayata gözlerini kapamıştır. Uzun yıllardır yurt dışında yaşayan Fikret, Güney Fransanın küçük bir kasabasında, sanatsever bir madamın himayesinde serseri bir hayat sürüyordu. Öldüğü zaman 63 yaşındaydı.

★ Sanat ve fikir dünyamızın yakından tanıdığı Burhan Toprak da 16 Eylülde hayata gözlerini kapamıştır. Uzun yıllar Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Müdürlüğünü yapan sanatçının gazete ve dergilerde bir çok yazı ve röportajı çıkmıştır. Basılan yapıtları şunlardır: Yunus Emre Divanı, Andre Gide'den «Dar Kapı», «De Profundis», Epiktetos'dan «Düşünce ve Sohbetler», «Din ve Sanat», «Sanat Saheserleri», «Ballar Balını Buldu», «İslâm Sanatları», «Sanat Tarihi». Çevresinde çok sevilen ve sayılan bu entelektüel insanın ailesine Güney, baş sağlığı diler.

★ Dünyanın en büyük halk oyunları topluluğu olan, Kafkas - Dağistan Halk Oyunları Balesi «Lezginka», İstanbula gelerek Spor ve Sergi Sarayında temsililerine başlamıştır. 60 kişilik kadrosuyla dünyanın en büyük balesi sayılan Kafkas - Dağistan halk oyunları üzerine gelecek sayımızda okurlarımıza daha geniş bilgi vereceğimizi umuyoruz.

★ İstanbul'da sinema mevsimi açılmış, sezonun yeni filmleri gösterilmeye başlanmıştır. Görduğümüz filmler içinde en ilginç olanı «Ölüm Tarlası» adlı yerli kordelâdır. Kilis'de mayın tarlaları arasında bir kaçakçılık olayını anlatan film, Ran Prodüksiyon tarafından hazırlanmıştır. Eser Yaşar Kemal, yönetmen Atif Yılmazdır. Eser-

Üçüncü Sayfadan
Germen ırkının en üstün ırk olduğu nazariyesini, Alman milletinin birinci dünya harbinden yenik çıkışının huncunu istismar ederek çeşitli propoganda yollarıyla empoze edebilmişlerdir. Bu ideolojilerin edebiyatında, mazinin haymetli devirlerinin kahramanlık destanları ve efsaneleri dile getirilri, geleceğin mutlu günlerinden dem vurulur, diktatörün dehâsi, kahramanlığı, büyüklüğü konusunda bir meddahlık edebiyatı da yapılır. Bütün sanat ve kültür çalışmaları diktatörün kontrol ve direktifi altındadır.

Milletlerinin felâketine sebep olan saldırganlıkları, liderlerinin cinnete varan kaptisleri olmasa, totaliter idare şekillerine rağmen, milliyetçiliğin örneğini Almanlar vermiştir diyebiliriz. Bunu başka türlü söylemek lâzımsa, Milliyetçilik faşistlerin elinde bir istismar aracı olmuş, ideolojilerinin başarı kazanmasında bir basamak telâkiki edilmiştir. Bu yüzden bizde ne zaman milliyetçilik konusu edilir, millî edebiyattan lâf açılrsa bir faşist suçlaması ile susturulmak istenir. Halbuki gerçek milliyetçilik faşizmin de komünizmin de karşısındadır. Zaten şimdi asıl konumuza, propoganda edebiyatının daniskasını yapmış olan Lenin ideolojisinin sanat ve edebiyat propogandası konusuna geçiyoruz.

Lenin, marksizmi bir siyasi ideoloji olarak kabul ettikten sonra yükünün ağırlığını anladı. Çünkü Marks doktrini, Rus toplumunda uygulama imkânları zayıf kalır, endüstrinin ileri olduğu İngiltere'de filân en ideal şekilde uygulanabilir diye düşünülürdü. Lenin, Çarlık Rusyasının daha doğrusu burjuva düzeninin mirasından faydalanmak yoluna ergeç gidecekti. Toprak vaad ettiği köylülere; kovduğu, sürdüğü, astığı burjuva Rusların tarlasını dağıttı. Bakıtı ki, mahsulün azlığından kıtlık oldu, mujikler bu defa da açlık-

deki kişiler Şükran Güngör, Kâmrân Yüce, Fikret Hakan, Lâle Belkis tarafından paylaşılmaktadır. Güney sınırlarımızdaki kaçakçılığın sosyal nedenlerini tatlı bir öykü içinde veren bu içtenlik dolu eseri sinema sever okurlarımıza salık veririz.

★ Geçen ay çıkan en ilginç kitap, hiç şüphe yok ki üstad Reşat Ekrem Koçu'nun (Patrona Halil) adlı eseridir. Dç yıl önce Ulus gazetesinde yayınlanırken büyük ilgi toplayan Patrona Halil'de üstad Koçu, kendine özgü anlatışı içinde devlet gücünü zedelemiş bir serserinin hayat öyküsünü ve Lâle devrindeki İstanbulu önümüze sermektedir. Koçu Yayınları arasında çıkan bu çok meraklı kitap (P. K. 419 İstanbul) adresinden istenebilir. Fiyatı 750 kuruş.

tan ölmeye başladı. Koskoca Rusyayı Marksist metoda sadık kalarak idare edemeyeceğini anladı.

Marksist dünya görüşünde milliyetçilik yok, evrensellik vardı. Yalnız mujiklerin menfaati değil, bütün insanlığın mutluluğu bahis konusu idi. Bir bataklığa saplanmak üzere olduğunu anlayan Lenin, makyavelizme sarılmaktan başka çare göremedi. İşine geldiği zaman marksizmi, işine geldiği zaman milliyetçiliği, işine geldiği zaman emperyalizmi benimsedi.

Çarlık Rusya'nın idaresinde yetmişikibuçuk millet vardı. Bunlar için marksizmin kurtuluş ve bağımsızlık sloganlarına, halk şuraları devleti ideal idare tarzı ile gerçekleştirir göründü. Köprüyü geçinceye kadar bu yetmişikibuçuk milleti uyuttu. Parti örgütünü kurdu, askerî gücün dizginlerini eline aldı, korkunç bir devletçilik idaresini tesis etti, ondan sonra halk şuraları veya Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri uyanır gibi oldu ama, iş işten geçmiş, eski çarlık idaresine rahmet okutacak bir Sovyet Rusya İmparatorluğunun istibdatı altına girmiş bulunuyordu. Lenin ve ölümünden sonra Stalin bu işi nasıl başardılar? Marks'ın, ezilen ve sömürülen işçilerle, sömürge imparatorluklarının esareti altındaki milletlerin kurtuluşu gibi beşeri bir tarafı bulunan «maddecî» felsefesini bal gibi istismar ettiler. Hem halk kütüphaneleri, hem entelektüel çevreleri avlamasını bildiler. Lenin'in propoganda edebiyatı, taktiklerinin en başarılı tarafıdır. Çarlık Rusyası'nın, o burjuva düzeninin en büyük mirası Rus Edebiyatı idi. Bundan faydalanmamak enayilikti. Puşkin, Gogol, Tolstoy, Turgenyef, Dostoyevski gibi dünyaca bilinen edipler, bir Rus hayranlığı yaratmışlardı. Bir Rus müziği vardı ki, Rus ismini ölümsüzleştirmişti. Hernekadar burjuva düzeninin ürünleri ise de yararlanmak gerekti, bütün bunlardan. Gorki, Rus edebiyatının en son ve en büyük temsilcisiydi. Romanları ve hikâyeleri kendinden öncekilerinkinden daha başkaydı. Bir halk ihtilâlinin olacağını, Rus milletinin hürriyetini ve mutluluğunu kazanacağını inandırmaya çalışır gibiydi. Lenin Gorkiyle dostluğunu başından sonuna kadar sürdürdü. Gorki ile dostluğu Lenin'in en büyük kazancıdır. Gorki gelmiş geçmiş en büyük Rus milliyetçisidir.

Onun ihtilâli Çarlık istibdadına karşıdır. Hiçbir eserinde sınıd düşmanlığı görülmez. Zenginler de fakirler kadar bezgin ve bitkindir. Fakiri zenginin aleyhine kışkırtma diye birşey yoktur onun eserlerinde.

Milletinin insan gibi yaşamasını istiyordu Gorki. İhtilâli bunun için gerekli görüyordu. Toptan katliamlar, baskılar, yeniden zulüm ve açlık, allak bullak etmişti onu. İhtilâlin liderleri ilk zamanlar Gorki'ye son derece ihtiyaçları olduğunu bütün zekâlarını kullanarak onu iknaya çalıştılar. İtalya'ya gönderdiler. Yedi sene sonra, Lenin'in ölümünden iki sene sonra Stalin geri çağırdı Gorki'yi. Rus milliyetçiliği zaafından istifade edilerek zararsız hale getirildi. Üniversitelerin ismi Gorki Üniversitesi'dir ama, orada Gorki'nin ideal ve hayal peşinde koşan bir burjuva olduğu öğretilir. İnsanların özgürce düşünmesine, mutluluk peşinde koşmasına karşı olan bir toplum düzeninin kurulmasına yardımcı olmuştur zavallı Gorki. Bu arada insanların teknik güçlere erişmesiyle, mutluluklarının, ruhlarındaki özgürlük ihtiyaçlarının giderilmiş olacağı sanılmıyan. Rus edebiyatının, müziğinin dünyayı hayran bıraktığı günlerde, Rusyada kölelik vardı. İnsanlık haysiyeti ayaklar altındaydı, ama Çarlık İmparatorluğu güçlüydü. İngiliz İmparatorluğu ile masaya oturup, Türk topraklarını ve İstanbul'u ne şekilde paylaşacaklarını düşünüyorlardı çarlar.

Müstebit Sultan diye anılan Abdülhamid'in Türk ülkesi gücünü ve zenginliğini yitirmişti ama, halkı haysiyetliydi, mutlu. Şimdi çağımız mutluluğu yalnız maddede arar, özgürlüğü, haysiyeti, şahsiyeti unutmış görünürse elbette bir karmakarışıklık olur. «Herifler atomla uğraşıyor, aya gidiyor» diye düşünenleri uyanık olsunlar. İstilâci emellerini, «evrensel barış» «tek bir dünya» sloganları ile milliyetçilik düşüncesine ve inancını öldürmeye, insanıyetçi edebiyat propogandası ile de millî edebiyatı söndürmeye yönelmiş bulunanlara inanmayalım. Teknik güç hiçbir zaman şahsiyeti, haysiyeti, özgürlüğü ve insanlığı yenememiştir.

Semsettin SAYU

(Gelecek sayımızda Millî Edebiyat konularına devam edeceğiz).

ALBATROSLAR

Resim, Afis, Klşe için siyah beyaz, Dekor ve Vitrin Dekorü, Elişleri ve Edebî Yapıtlar, Sanat Topluluğu.

En yeni fikirleriyle sayın Adanaların hizmetinde.

Adres: Yazlık Maviköşe Pasthanesi arkası M. Levent Ap. önü — Adana

YANKI Çocuk Yayınları

Pedagojik esaslara göre hazırlanmış olup, çekinmeden çocuklarımız verebileceğiniz kitaplardır. Her kitap 150 kuruştur. % 25 iskonto ile gazetemizin kitap servisinden (P. K. 1278 İstanbul) isteyebilirsiniz.

GÜNEY

AYLIK EDEBİYAT VE SANAT GAZETESİ
Sayı : 4 1 Ekim 1967 1 Lira

AKDOĞAN'dan Şiirler ...

YENİÇERİ

«İstemezük!...» der.
Kazan kaldırır,
Vezirleri astırır,
Paşalara kan kusturur.
Ama,
Bir de istedim!
Dağlar selâma
Durur,
Denizler kıyama..
Cesaret ve yiğitlik
Baştan başa
Yağma!...

★★★

İKİ KALPLİ BEN

Ben,
İki kalpli olan
Bir hastayım.
Birincisi,
Ettin yapılmıştır..
Yürütür,
Güldürür,
Ağlatır beni.
Bu,
Gücünü besinlerden alandır;
Ağrılar, sızılar içinde
Kıvrandırır beni.
Bu kalple,
Kaçmakta olan trene
Çocuklar gibi koşamam,
Kaçmakta olan trene
Kavuşamam.
Senin anıyaçağın,
Bu kalple ben
Çok yaşyamam.

İkinci kalbim daha var..
Şiirden,
Sanattan
Alır gücünü.
«Sanat sanat içindir»
Der bazan.
Ayrı mayıp tanımaz.
Tül perde gerisinde
Soyup soğana çevirir
Bütün düşüncelerimi.
Gaye aramaz bazan.
Ama bazan,
«Sanat gaye içindir» der.
Sabunlu ilmiğim bile,
Döndüremez onu
Bu fikrinden
Bir fırça izi,
Bir renk deniz,
Bir şilir,
Bir müzik
Ve mevzun bir bacak,
Kucak kucak
Haz verir ona.
O,
Bu hoşluk içinde
Kendi kendinden geçer.
Bu kalp,
Atomdan sanki.
Gücüne kuvvet kavuşmaz.
Bakar bakar şaşarım..
Bu frensiz hız içinde,
Bu birbirine zıt
Kalplerle ben,
Nası nasıl
Yaşarım?..

KARGALAR VE BEN

«Gak, gak!»
Karga konuştu.
«Bana bak!»
Dedi, sanki.
Baktım,
Ağzında bir parça ekmek
Kurumu kuru,
Sertmi sert..
Düşündüm:
Yaşamak bambaşka şey,
Dert mi,
Dert!...

GÜNEYDEN BİRİ : İBRAHİM AKDOĞAN

İbrahim AKDOĞAN, 1919 yılında Milâs'ta doğdu. İbrahim henüz çok küçüktü, Akdoğan ailesi Adana'ya göçtü. İlk ve orta öğrenimini Adana'da yaptı. Liseyi de İstanbul'da bitirdi. Evli ve dört çocuk babasıdır. Çeşitli memuriyetlerde bulundu. Şimdi, İstanbul Muhakemat Müdürlüğünde Dava Kalemi Şefi dir.

Akdoğan, İlkokulun 4. sınıfında iken şiir denemelerine başladı. İlk şiiri 1932 de ortaokulun birinci sınıfında, iken sınıf dergisinde, ilk düz yazısı da 1934-1935 döneminde Adana Erkek Lisesinde 1. sınıf öğrencisi iken Lise dergisinde yayınlandı. Lise 2. sınıfında iken Arif Nihat Asya'nın yönettiği Görüşler dergisinde şiirleri yayınlanmaya başladı. Bunu izleyen yıllarda Akdoğan imzası sık sık görülür oldu.

Yedek Subaylığını bitirdikten sonra Akdoğan'ı artık «gazeteci» olarak görüyoruz. İkisi de rahmetli olan Selâhattin OKÇU ve Muzaffer ALAP ile birlikte Çiftçi Yolu meslek dergisini çıkardı. Derginin teknik çevirgenliğini ve röportaj muharrirliğini yaptı. 1946 - 1947 yıllarında Adana'da, siyasi mizah gazetesi Kılıbık'ı çıkardı. Kılıbık, siyasi olduğu kadar edebî bir mizah gazetesiydi. Kıymetli sanatçı ressam ve karikatürist Kemalettin Ergon'un fırçası, gazetenin çevre dışına taşmasına yardımcı oldu.

Kılıbık, aratılan ve tutulan bir gazete olmuştü. Fakat memurların siyasi gazete çıkarması yasaklanınca Akdoğan'ı bu kez Atıf Özbilen'le birlikte Güney Hareketleri edebiyat, fikir ve sanat gazetesinin başında görüyoruz. Sonra Adana'da çıkan Bugün, Hüfikir ve Türk Sözü gazetelerinde çalıştı.

Bu gazetelerde, edebiyat ve sanat yazılarında kendi adını, siyasi ve mizah yazılarda da Nizamettin Rüştü ve Yeterhan adlarını kullandı. Yeterhan imzası genellikle Hüfikir ve Türk Sözü gazetelerinde sık sık görüldü.

Akdoğan, gazeteciliği, yazarlığı ve şairliği dışında güzel sanatların bütün dallarını sever. Özellikle resme karşı yakınlığı daha çoktur. Yazı ve şiir yoluyla içini dökemediğinde bunu çizgilerle şekillere katar çoğu zaman.

Bir sanatçıdan ancak iyi yönde faydalanılması fikrini güder. «Vatanım ruhi zemin, milletim nev'i beşer» sözünü benimser. Ama bunu solaklar gibi yorumlamaz. Sulh ve Sükûn içre bütün insanların kardeş yaşamasını ister. Ömrü boyunca iyiyi ve mutlu bir toplum yaratılması için birlik ve beraberlik fikrini savunmuştur.

Her zaman güzelin ve doğrunun yanında bulduğumuz İbrahim Akdoğan kalp, kronor yetmezliği ve hipertansiyondan muzdariptir.

Kıymetli sanatçımızın GÜNEY'e, dolayısıyla topluma daha da faydalı olacağına inanıyoruz.

★★★

YILLARDAN SONRA ÇOCUKLUĞUM

Çocukluğumun lezzetini
Yel aldı gitti,
İçimde canlanan hatıralar,
«Ben sevdim, el aldı gitti»
Rüya gibi yıllar,
Gölgesiz bir dal oldu.
Günler boyunca hatıralar,
Gözümde al al oldu.
Çocukluğumun lezzetini
Bir kus gibi, yel aldı gitti.
Mevsımlerin meyveleşen niyetini
Ben besledim, el aldı gitti.
İbrahim Akdoğan

GÖRDÜĞÜM ANADOLU

Tabanı yarık insanlara
Özenti içindedir,
Kurak
Toprak.
Gözlabıldığına uzayan yollarda,
Su yok..
Hayat damarları kesilmiş tarlaların
Her şey terk edilmiş
Kendi haline.
Saçı bitmemiş
Yetim ahi tutmuş gibi
Bir deri,
Bir kemik
İnsan,
Hayvan.
Bu toprakta,
Gider gider
Bilmez yollar..
Çeker çeker
Bilmez çile.
Tabanı yarık
İrgatlar nısalı
Susuzluktan
Hat hat
Yarılmış olmak
Bu toprağın kaderi!..

GÜNEY

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü Atıf ÖZBİLEN - İdare yeri : Petrol Sitesi, Blok 33/1 Levent - İst. Tel. 63 36 99
Akbank Beşiktaş Şb. Hesap No: 22787 - Abone : Yıllık 12, altı aylık 6 lira - P.K. 1278 - İstanbul
Basıldığı yer : BAŞARAN MATBAASI